

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΣΑΒΒΑΤΟ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΔΟΣΤΙΚΗΝ ΕΤΑΙΡΙΑΝ "ΤΥΠΟΣ",
ΚΙΜΩΝ Ι. ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΣ ΚΑΙ ΣΙΑ
ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ 3, ΑΘΗΝΑ

Διευθυντής: Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ταχυτικοί συντάκτες: Κ. ΚΑΡΘΑΙΟΣ, ΡΗΓΑΣ ΓΚΟΛΦΗΣ
ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ, ΚΙΜΩΝ Ι. ΘΕΟΔΩΡΟ-
ΠΟΥΛΟΣ, ΠΑΝΟΣ Δ. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Διαχειριστής: Η ΕΤΑΙΡΙΑ "ΤΥΠΟΣ",

Όσα γράμματα ενδιαφέρουν τη Διαχείριση πρέπει
να διευθύνονται:

• ΕΤΑΙΡΙΑΝ «ΤΥΠΟΣ» Σοφοκλέους 3, ΑΘΗΝΑΣ •

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ: Για την Ελλάδα δρ. 20 το χρόνο.
" 10 το εξάμηνο.
" 5 το τρίμηνο.
Για την Αγγλία και Λίβερπουλ £ 1 το χρόνο.
£ 0,10 το εξάμηνο.
\$ 5 το χρόνο.
\$ 3 το εξάμηνο

Και για τα άλλα μέρη ανάλογα

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΑ

Κ ΕΙΝΟ που είχαμε χρέος εμείς να παρατηρήσου-
με στην καινούρια εκστρατεία που διοργανώνου-
νε πάλι οι καθαρευουσιάνοι με το διαβόητο Χατζηδά-
κη επί κεφαλής, τον αξιο διάδοχο καί συνεχιστή του
Μιστριώτη, δεν είναι ούτε η στενοκεφαλιά τους, ού-
τε η κακή τους πίστη. Επιτέλους, οι άνθρωποι τέ-
τοιοι γεννηθήκανε κι ούτε είναι λογικό να ζητάμε ν'
αλλάζουνε μυαλά και ψυχή τώρα στα γεράματα. Ήμ-
πορούσαμε να τους αφήσουμε να ξαναμασάινε τα χι-
λιοειπωμένα επιχειρήματά τους για τον αιώνιο κίν-
τυνο της θρησκείας και της γλώσσας — αυτοί οι α-
ληθινοί αἰῶνες κι ἀληθισσοί — και να κοιτάξουμε ε-
μείς πώς να φωτίσουμε το λαό και να τον τραβήξουμε
με το μέρος μας. "Όταν ο λαός μετ' ἡμῶν, οὐδεὶς καθ'
ἡμῶν. "Εμείς τὰ εἶπαμε χίλιες φορές. Είναι μάταιο
να αποτρίνεται κανείς στην άστική τάξη και νὰ τῆς
ζητάει να απαρνηθεῖ τη μιχτή που είναι τὸ φυσικὸ
παῖδι τῆς καθαρεύουσας. Οἱ ἄστοι, ἀπὸ φυσικὸ τους,
δὲν μποροῦνε νὰ εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ μιχτοί, ἀ-
φοῦ τὴν καθαρεύουσα δὲν τοὺς ἀφήνουμε καιρὸ οἱ
ξένες γλώσσες νὰ τὴν μάθουνε, κ' ἐπιτέλους θέλου-
νε κ' ἓναν τρόπο γιὰ νὰ ξεχωρίζουνε ἀπὸ τὸν ὄχλο.
"Ο ἄστισμός εἶναι στὸ βάθος ἓνας συνδιασμός που
οἱ ἄστοι εἶναι φυσικὸ περισσότερο νὰ συμπιδοῦνε
τοὺς συνδιασμούς τοῦ Χατζηδάκη ἀντίκρου στὴν ἀγνή
δημοτική, που τοὺς πέφτει στὰ μάτια σὰν κάτι δό-
τελα ἐπαναστατικὰ καὶ φυσικὰ τοὺς τρομάζει σὰν κά-
τι κόνκινο, ἀπόλυτο. Μᾶς μένει ὁ λαός. Αὐτὸν πρέ-
πει νὰ προσηλυτίσουμε, βάζοντας σὲ ἐνέργεια ὅλα τὰ
μέσα μιᾶς ὀργανωμένης, συστηματικῆς προπαγάν-
τας, δίνοντάς του νὰ νιώσει ποῖο εἶναι τὸ ζήτημα καὶ
ποῦ κρύβεται ὁ ἀληθινὸς κίντυνος. "Η ἐπιστήμη ἐπα-
πε νὰ κατεβῇ στὸ λαὸ γιὰ νὰ τὸν φωτίσει. Τότε οὔ-
τε ἀπὸ τὸ στρατιωτικὸ νόμο θὰ εἶχαμε ἀνάγκη, οὔτε
οἱ διάφοροι Χατζηδάκηδες θὰ μπορούσανε νὰ φλυα-
ροῦνε καὶ νὰ συνκομοτοῦνε, γιὰτὶ θὰ εἶχανε τὸ φόβο

νὰ βρεθοῦνε ἀντιμέτωποι στὶς μαγκούρες καὶ στὰ
ραμπάδοξυλα τῶν ἀνθρώπων τοῦ λαοῦ. Τρία χρόνια
κάτω ἀπὸ τὴν καταναγκαστικὴν σιωπὴ τοῦ στρατιω-
τικοῦ νόμου, τὴν ἐργασία φωτισμοῦ τοῦ λαοῦ μπορούσε
νὰ γίνεῖ, καὶ τᾶφήσαμε νὰ πρόσουνε σχεδὸν ὀλότελα
ἀχρησιμοποίητα. Σὲ τόσο διάστημα ὁ Λεὼν μπόρεσε
νὰ ἀναδιοργανώσει ἓναν καινούριο κόσμο. Βέβαια.
Οἱ ἐπανάστασες πρέπει, γιὰ νὰ ἐπιβληθοῦνε, νὰ γί-
νουνται μετὰ τὸ ρόπαλο τοῦ ἐπαναστάτη, ὄχι μετὰ τὴν ἀ-
γιάστοῦρα τοῦ παμπόνηρου συνδιαστή, που ἔχει τὴν
ἴδια ψυχὴ εἴτε γιὰ καθαρευουσιάνους παρουσιάζεται,
εἴτε γιὰ δημοτικιστὴς κορορεύεται.

Κ ΑΙ... Τορκουεμάδας λοιπὸν ὁ Χατζηδάκης. Τὸν
καινούριο αὐτὸν χαρακτηρισμὸ τὸν χρωστάει
στὸν κ. Ἀλέξ. Πάλλη, καὶ τοῦ στέκεται περίφημο.
σὰν καλοκοιμένο καὶ καλοσραμένο κοστοῦμι. Μιὰ κι
ἀνακάτωσε καὶ τὴ θρησκεία στὴν τελευταία συκοφαν-
τικὴ του ἐπίθεση κατὰ τῆς Δημοτικῆς καὶ Χρήτης καὶ
δημιουργήσε μ' αὐτὸ τὸ ἀνακάτωμα Μιστριώτικες
ταοαγὲς καὶ Μεσαιωνικοὺς διωγμούς, κατὰ τῆς τὸν
τίτλο τοῦ μεγάλου Ἱεροξεταστή. Μὲ γειό του, καὶ
σ' ἀνώτερα.

Α ΚΟΥΣΑΜΕ πὼς ἓνας ἀνώτατος κ' ἐργατικώτα-
τος ὑπάλληλος κάποιου Ὑπουργείου, χολώθηκε
γιὰ τὸ «Φαινόμενον» τοῦ περασμένου φύλλου μας, πὼς
ἓνας διπλ. δικός μας ἔφηνε ἀπὸ τὴν δημόσια υπηρεσία
...κατὰτρομαγμένος καὶ μετὰ τὸ συμπέρασμα πὼς ἡ
φαιλοκρατία κ' ἡ ὑπαλληλικὴ καμαρίλα εἶναι διὰ
παμμέγιστα θεριὰ κτλ. Καὶ εἶπε ὁ ἀνώτατος κ' ἐργα-
τικώτατος ὑπάλληλος πὼς ἡ σημερινὴ ὑπαλληλικὴ κα-
μαρίλα δὲν ἀνέχεται τοὺς κηφήνες. Πολὺ σωστά. Κα-
νεὶ ὅμως κάτι ἄλλο: Δὲν τοὺς ἀνέχεται, ἀλλὰ ἐπι-
συρνεὶ κηφήνες τοὺς ὑπαλλήλους ἐκείνους που ἔχουν
μάτια νὰ βλέπουν καὶ γλώσσα ἢ πέννα νὰ λένε
ὅσα βλέπουν. Ἀλίμονο μάλιστα σὲ κείνον τὸν κατὸ
τερο ὑπάλληλο ποῦχει τὸ ταλέντο νὰ ἐπιγρᾶμ-
ματίξει ὅσα βλέπει. Λογυχάρη, ὅπως τὴν ἐπα-
θε ὁ περίφημος δικός μας που εἶχε τὴν ἀνοησία νὰ
πεῖ πὼς «οἱ ὑπάλληλοι τοῦ δεινὰ ὑπουργείου ὑπερκο-
ποῦν καὶ οἱ πρόσφυγες ὑπερπεινοῦν». Κατορθώνει καί
τι ἄλλο ἀκόμα ἡ σημερινὴ ὑπαλληλικὴ καμαρίλα:
Δὲν ἀνέχεται τοὺς κηφήνες ἀλλὰ τοὺς κἀμνει... τημ-
ματάσους. "Ο «δικός» μας ετοιμάζει τώρα τὴν «ΑΠΟ-
ΛΟΓΙΑ ΕΝΟΣ ΚΗΦΗΝΟΣ», ἀνάγνωσμα διασκεδα-
στικώτατο.

ΒΓΑΙΝΟΝΤΑΣ...

Βγαίνοντας ἀπὸ τὴ σκοτεινὴ δουλιὰ που τὸν πνίγει
Κ' ἓνα δομάκι παίρνοντας — ἀγάπη μου, ξανοίγεις.
"Ο νιός τὰ πλὸ σπιτάκι του, κ' ἡ θύρα, ἀχ! νὰ ἀνοιγμένη
Κι ἀπλώνει τὰ γεράκια τῆς — μιχρὴ μου ἀγαπημένη.

Μιὰ γυναῖκούλα κ' ἓνα τῆς χάδι καθὼς τοῦ δάνει
Τοῦ παίρνει ἀπὸ τὸ μέτωπο, ἀκάνθινο στεφάνι.
Κι ἀκούοντας τὸ παιδάκι του γλυκὰ νὰ λέει, πατέρα,
Ξεχνάει τίς πίκρες που ἄπωνα τὸν ποτίζει ἡ μέρα.

ΙΩΣΗΦ ΡΑΦΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΘΑΛΑΣΣΑ

Θάλασσα, ἐσὺ παντοῦ, στὸ εἶναι μου ὅλο.
 Στὸ μητρικὸ τὸ γάλα μου, στὴ νέα μου ζήση,
 σ' ὅ,τι ἡ ψυχὴ στὰ στήθη μου ἔχει χύσει,
 τὸ κῆμα σου χυμένο μυροδόλο.
 Θάλασσα, ἐσὺ παντοῦ, στὸ εἶναι μου ὅλο.

Στὴν ἀγκαλιὰ σου ἐθρόαφηκε ἡ ψυχὴ μου.
 Ὅπου οἱ ρυθμοὶ τῶν θεῶν σου ἀσιμάτων,
 ὅπου ἀκρογιάλια μαγικά, θυμοὶ κυμάτων,
 ἐκεῖ πελαγοδρόμοι οἱ στοχασμοὶ μου,
 στὴν ἀγκαλιὰ σου ἐθρόαφηκε ἡ ψυχὴ μου.

Κ' ἡ ἀγάπη μου, ἡ ἀγάπη μου δικό σου θρέμμα.
 Μπρὸς τὸ ἱερὸ νησάκι τῶν Κυθήρων,
 λικνίζεται μου ἡ βάρκα τῶν ὁνείρων
 καὶ ἄρω τῆς τοῦ πέλαου μουσικὸ τὸ ρέμα...
 θάλασσα, σ' ἡ ἀγάπη μου δικό σου θρέμμα.

Τὸ μυστικὸ σου ἐγνώρισε ἡ ψυχὴ μου,
 θάλασσα, καὶ ὡς ἐσὺ, ἔρχεται καὶ πάει
 στὸ περιγιάλι τῆς ζωῆς. Καὶ τραγουδαί
 με τῇ φωνῇ σου, ποὺ τὴν ἔκανα δική μου...
 ὦ, πῶς σοὺ μοιάζει, θάλασσα, ἡ ψυχὴ μου!

Δημόδοκος

ΙΟΥΣΤΙΝΑ

ΚΥΝΗΓΩΝΤΑΣ ΟΝΕΙΡΑ

(Στὴν ψυχὴ τοῦ Ηρακλεῖ Γρανιόπουλου)

Πάρωρα μεσάνυχτα
 θναίνει τὸ φεγγάρι
 στὴν πανώρια πλῶση
 ὄνειρα νὰ πλάσει
 μ' ἀχατοβολήματα
 καὶ παιζογελά.

Καὶ τὸ κῆρ' ἀνήσυχον,
 ἀφρομανιασμένο,
 λούζει τ' ἀκρογιάλι,
 καὶ γυρίζει πάλι
 καὶ χτενοβολιέται
 καὶ ἀχολογᾷ

Καβαλάρης πέρασε,
 —κυνηγώντας ὄνειρα—
 μ' ἄτι φτερωμένο,
 ποδοπλανταγμένο,
 καὶ σ' ἀφροστεφάνωτο
 κῆμα τώρα πρόβαλε
 Νεραϊδοξωδιά.

Κι ἄρχισε νὰ τραγουδεῖ,
 —ἡ φωνὴ τῆς μέλι—
 καὶ κοντὰ τῆς τὸν καλεῖ.
 καὶ τοῦ τάζει τὸ φιλὶ
 καὶ τὴν ἀγκαλιὰ τῆς
 ὅλη τὴ βραδιά.

Τ' ὄνειρο ζωντάνεψε
 καὶ ὁ καβαλάρης
 ὄρμησε στὸ κῆμα,
 κ' ἦρε μαύρο μνημα
 —ἔτο' ἡ Μοῖρα τοῦ γραφε—
 στὰ νερά θαλασσίου!...

ΤΥΜΦΗΡΗΣΤΟΣ

ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΚΑ

ΣΥΝΑΛΟΙΦΗ

Ὅταν οἱ μονοσύλλαβες προάτονες λέξεις (οἱ προκλητικὲς τοῦ λέγαντε) δηλαδή: τὸ, τοῦ, τῆς, μέ, μοῦ, μᾶ, σέ, σοῦ, νᾶ, θᾶ, γιᾶ, ποῦ, καί, ποὺ ἔχουν τελικὸ φωνητικὸ φτόγγιο, ἀκολουθοῦνται ἀπὸ λέξεις, ποὺ ἔχουν ἀρχικὸ φτόγγιο ἐπίσης φωνητικὸ, τότε οἱ δύο ἀπὸ φωνητικὰ φτόγγια ἐνώνονται σὲ ἓναν, τὸν πρὸ δυνατό (συντραπεγμός, ἀρχ. συναλοιφή).

Οἱ δύο ἀπτεῖς λέξεις πρέπει νὰ γράφονται μονολεξίς, κρατώντας τὸ πνεῦμα τῆς δέφερης λέξης. Λ. γ.: τῶλεγα, τοῦγραφε, τᾶλλα, μέχεις, μοῦπες, μᾶλλους, υἱᾶν (μᾶ-ἄν), σεῖχα, σοῦπα, σεμᾶς, νᾶχες, θᾶλεγε, γιᾶφτό, ποῦπες, τοῦγραφα κτλ.

Τὸ καὶ μόνο ἂν ἀκολουθεῖ φτόγγος παχὴς α, ο, ου, γράφεται μετὰ ἰ, γιὰ νὰ κρατεῖ τὸ καὶ τὴν οὐρανιὴ (μαλακία) προσφορά του, λ. γ.: καῖλλος, κιδμός, κιοῦτε κτλ.

Ἄμα ὅμως ἀκολουθεῖ λεπτὸς φτόγγος ε, ι, ἐ, κειδής, μᾶφτόν τὸ καὶ ῥῥη προσφέρεται οὐρανικὸ, γράφεται σκέτο καὶ χωρὶς ἰ, λ. γ.: κῆχω, καίμα, ἄδρωσα, κῆλιος, κίπτος, κῆλα, κῆστρος κτλ.

Μ. ΦΙΛΗΝΤΑΣ

Η ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΚΑΙ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ

Ὅσα ὁ κ. Γ. Μ. ἔγραψε σὲ προηγούμενο φύλλο τοῦ «Νουμά» ὑπὸ τὸν τίτλο: «Ἀπὸ τὴν κλειδαφύρου» (Νουμάς ἀριθ. 681, σελ. 260), εἶναι ἡ πραγματικὴ κατὰστασις τῆς μεταρρύθμισης, ποὺ εἶν' ἀδύνατο γιὰ ὅσους ποιοῦν τὸ Σχολεῖο τοῦ λαοῦ καὶ τὴν παρακολουθοῦν, νὰ μὴ λυπηθοῦν κατὰκαρδίαν.

Οἱ περισσότεροι δημοδιδάσκαλοι δὲν μὲνουν ἀκόμη οὔτε στὸ κατώφλι τῆς μεταρρύθμισης. Πρῶτα πρῶτα ποὺ δὲν ὑπάρχει χειραγώγηση γιὰ τοὺς τοὺς χειραγωγῆσαι; οἱ ἑπιθεωρητές: Μὰ τί νὰ προφτάσουν καὶ αὐτοὶ νὰ κάμουν; μήπως ἔχουν ὅσα ν' ἀσχοληθοῦν μετὰ τὴν μεταρρύθμιση καὶ μετὰ τὴν ἐπιθεώρησιν καὶ μετὰ τὴν ρωμαίτικη γραμματικὴ; Ἀς ἀφίσου μετὰ πρὸς μερικοὶ ἀπ' αὐτοὺς εἶναι κατώτεροι ἀπὸ πολλοὺς δασκάλους σὲ γλωσσολογικὸ κατὰρτισμὸν ἢ καὶ δὲ χωνεύουν τὴν μεταρρύθμιση, μὴ γνωρίζοντας, ὡς ἀκούστηκε κάπως νὰ λέει, οὔτε τὸ σκοπὸ τῆς...

Ἐχομε ὅμως καὶ πολλοὺς ποὺ φαίνονται ἀπὸ μερικὲς ἐγκλίσεις τῶν πρὸς ἐργάζονται δραστηριότατα καὶ παρακολουθοῦν, ὅσο τοὺς εἶναι δυνατό, τὴν μεταρρύθμιση, ζητούντις καὶ δασκαλικὴν τεπτελίαν καὶ ἐνθουσιάζονται καὶ ἐργασίαν προσπάθειαν.

Ἡ νέα σχολικὴ γλώσσα θέλει δουλιὰ καὶ δουλιὰ πολλή, καὶ οἱ δημοδιδάσκαλοι, καὶ μάλιστα οἱ παλαιοὶ στενοχωριοῦνται νὰ ξεράσουν τὴν παλιὰ γλωσσικὴν τοὺς ἐπιδείξεις καὶ ἀπολυτισμοὺς μισοσιὰ στοὺς μισήτες τοὺς καὶ νὰ ἐργαστοῦν νὰ καταλάβουν τῆς ἀπλοῦτες τῆς πανώριας Δημοτικῆς.

Προσμοῦν οἱ καμμένοι νὰ συζητοῦν ὁλημερὲς γιὰ τὸ ἔργο νομοσχέδιο ἐλπίζοντας μοιρολατρικὰ καλὴν εὐρίαν καὶ μὴ νιώθοντας πῶς μόνο μετὰ ἑκαμὴν οἱ

Ηπειρώτες δημοδιδάσκαλοι μπορούν να πιστεύουν, για μέρα στην οικονομική τους καλύτερη.

Δεν μπορούμε να καταλάβουμε πώς ο κ. Μ. Γ. μίλησε για «ύλική εξασφάλιση των δασκάλων». Μόνο για χοροδία μπορεί να ειπωθεί αυτό. Τη στιγμή που ο κατώτατος σπαθοφόρος σκοτώνει για πεντακοσμία, θέλουμε την «ύλική εξασφάλιση» του φαινομένου γλάδου με τις αρχικές 240...

Πρέπει να μπει καλά στο μυαλό των αρμοδίων πως έχουμε να επάσχουν όχι δύο, αλλά είκοσι δύο μέτρα και σταθμά για τους υπαλλήλους, να μην περιμένουν πρωτοβουλία από αυτούς σε καμιά έκτακτη. Κι αν βλέπουμε τότε τότε καμιά εξαίρεση του κανόνα, αυτή θα μένει πάντα εξαίρεση.

Οι ανώτεροι έποπτες μπορεί να δείχνουν όση δραστηριότητα θέλουν, αλλά οι κατώτεροι, οι δημοδιδάσκαλοι, θα βάλουν σε πράξη τις θεωρίες τους. Κι αφού οι δεύτεροι πεινοούν και δεν έχουν να διαθέσουν καμιά δεκά-

ρα το χρόνο για τη συμπλήρωση της μόρφωσής τους, τι να σου κάμουν;

Ανώτερος έποπτης άλλαξε επιστολές με δημοδιδάσκαλο για τη μεταρρύθμιση, αλλά όμως ο δεύτερος τάληψε και του έγραψε, ότι πρώτο έργο των μεταρρυθμιστών έπρεπε να είναι η οικονομική ανεξαρτησία των δασκάλων, για να μην τους άνησυχεί ο στόμαχος όταν ασχολούνται με τη Δημοτική ή ανώτερος έποπτης δεν έβγαλε πια ισομυδία. Μα, αδερφέ, ντροπή είναι να το πούμε, πως «εύγερο σκαλί δρόμο δέ στένεται».

Κι αφού το νομοσχέδιο ήταν κακώτατο, ως το καταργούν οι σοφοί οικονομολόγοι του Υπουργείου, που φρόντισαν με τόση τσιγκουνοπονηρία ώστε ο δημοδιδάσκαλος να μένει πάντα «δάσκαλος».

ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΙΚΟΣ

ΑΠΟ ΒΔΟΜΑΔΑ ΣΕ ΒΔΟΜΑΔΑ

ΜΟΥΣΙΚΗ

“Η ΒΕΑΤΡΙΚΗ,”

Ο καθηγητής του “Ωδείου Αθηνών” κ. Γ. Αγαπητός μας έστειλε το κριτικό αυτό άρθρο για τη “Βεατρίκη” που έγινε στην περασμένη βδομάδα στο Δημ. Θέατρο. Το άρθρο του κ. Αγαπητού το δημοσιεύουμε με μεγάλη μας ευχαρίστηση, αν και το “Ωδείο Αθηνών” συστηματικά ξεχνάει να προσκαλεί στις συναντήσεις του κ.π. το μόνο Έλληνικό περιοδικό που παρακολουθεί με τόσο ενδιαφέρον την καλλιτεχνική κίνηση του τόπου μας. Το γράφουμε αυτό όχι για να παραπονεθούμε για να νά θυμίσουμε στο “Ωδείο Αθηνών” μία χονδροειδέστατη γκάφα του.

Η φλαμανδική, ή βουργουνική για άλλους, παράδοση της Βεατρίκης, έδωσε αφορμή σε πολλούς συνθέτες να γράψουν μουσική πάνω σε έργα συγγραφέων και ποιητών έμπνευσμένα από το ίδιο θέμα. Οι γνωστοί de Flers et de Caillavet, παρακολουθώντας το σχετικά διήγημα του Καρόλου Νοντιέ, έδωσαν ένα λιμπρέττο στον Μεσσαζέρι, ο οποίος έγραψε τη μουσική, πρωτοπαιγμένη στο θέατρο του Μόντε-Κάρλο. Ο Albert Wolff, συνθέτης και διευθυντής της όρχηστρας της Όπερα - Κωμικ, μελοποίησε τη Βεατρίκη του Μαίτεργλιχ, ύστερα μάλιστα από ειδική άδεια του ποιητή. Ο Humperdinck, γνωστός ως συνθέτης του Hänsel et Gretel, ανέβασε στο περίφημο θέατρο Reinhardt του Βερολίνου μια Βεατρίκη. Στις τελευταίες, ο κ. Μητρόπουλος, πασιμένος στα θέλητρα και τις τόσες ποιητικές όμορφες της Βεατρίκης του Μαίτεργλιχ, έγραψε την ωραία του σύνθεση που ακούσαμε την περασμένη βδομάδα στο Δημοτικό. Κατά πόσο το θέμα μιας ξένης παράδοσης είναι το καταλληλότερο για Έλληνα συνθέτη πρωτογράφοντα για θέατρο, θέμα έπεξεργασμένο νο μάλιστα από ξένον ποιητή και μελοποιημένο σε ξένη γλώσσα δε θα άξιόμαστε. Θα περιοριστούμε σε μια σύντομη ανάλυση της μουσικής όρχηστρικής.

Κις μόνο, που παρουσιάζει τόσα νεοτεριστικά στοιχεία προσαρμοζόμενα στη φύση του συνθέτη και το χαρακτήρα του έργου ακόμα.

Αναμφίβολα οι μουσικοί φίλοι όποιοι του μινισκού δράματος με άριες, διωδίες, μπαλέτα, λαρυγγισμούς και κάθε είδος μικρά μουσικά τεχνάσματα για την κατάκτηση άκροατή που παριούρεται εύκολα στα έξωτερικά επιτόλεια θέλητρα, θα δοκίμασαν ίσως κάποια έκπληξη ή και θαρρομό ακόμα, στην παράσταση της Βεατρίκης, γυνής από επίδειξη και ξέννης με τα συνειθισμένα ποιήματα της παράδοσης.

Η μουσική όμως του κ. Μητρόπουλου δεν αποτελείται στους πολλούς, ούτε αποκλειστικά στο φίλο μουσο κόσμο, μα στο στενό κύκλο των λίγων διαλεχτών, πούχουν τη διάνοια αρκετά προχωρημένη, ώστε να νιώσουν την ποίηση σφιχτοδεμένη με τη μουσική σε ένα υπέροχο αρμονικό σύνολο.

Για τη “Βεατρίκη”, το μεγάλο αυτό ψυχικό δράμα, το μεγάλο και όμως τόσο απλό, χωρίς κανένα θεατρισμό, έντελως εσωτερό, ή μουσική του κ. Μητρόπουλου διάλεξε μόνο τα στοιχεία που τείνουν στην εξέλιξη της δράσης, κα χρησίμεψε σαν ένας άορατος φανός που άνοιξε στα μάτια του βλέποντος τις πιο άποικυφες γωνίες της ανθρώπινης ψυχικής τρικυμίας. Σε μια αόστηρή παρατηρητικότητα ή έμπνεψη φαίνεται να πηγάζει περισσότερο από τη χλωμάδα μιας σεληνόφωτης νύχτας, από το μεθυστικό άρωμα κάποιου βραδυνού λουλουδιού, με τη δηλητηριασμένη πνοή μιας νοσηρής όμορφιάς, παρά από το φως και τη λάμψη μιας ήλιακής αχτίδας. Ποιός ξέρει αν η παρατήρηση δεν είναι σωστή και βροντά στην αλήθεια, αν ίσως δε λογαριάζεται και το δράμα, του όποιου εδώ ή μουσική έξογκώνει τον αγωνιώδη παλμό ζωτανεμένον σε μια πνιγρή ατμόσφαιρα, δράμα ποτισημένο με τόση μυστικοπάθεια και τόσο πόνο μιας θεί-